

به نام خداوند بخشنده مهربان

راهنمای اجرای فاز بهسازی برنامه عملیاتی ارگونومی

بیان مسئله

ارگونومی بعنوان یک دسته از عوامل زیان آور محیط کار ۵۲ درصد کارگران را در معرض بیماریهای ناشی و مرتبط با کار قرار داده است که تاکنون برنامه های متعددی در سطح دانشگاهها برای شناسایی و اندازه گیری و ارزیابی و کنترل این عوامل انجام شده است . استان قم نیز در همین راستا تعداد ۱۲۰ مسئول بهداشت حرفه ای مستقر در کارخانجات را آموزش داده ۱۴۷ ایستگاه اندازه گیری و ارزیابی عوامل ارگونومی در سطح صنایع انجام شده و تعداد ۲۹۹۹ (۲۲/۶٪) نفر کارگر در صنایع هدف (صنایع بالای ۲۵ نفر) انجام شده است . برای تعداد ۹۷۵ نفر برابر با ۷/۴ درصد از کارگران برنامه آموزشی اجرا شده و از تعداد ۲۰۶ کارفرما برای ۴۳ نفر برابر با ۲۱ درصد از آنها برنامه آموزشی توجیهی گذاشته است.

در فاز بهسازی برنامه عملیاتی ارگونومی قصد بر این است که علاوه بر توانمندسازی بازرسان بهداشت حرفه ای در ارزیابی و شناسایی دقیق ریسک فاکتورهای ارگونومیکی محیط کار از طریق آموزش نرم افزارهای ارگونومی، به منظور حفظ حقوق و منافع قانونی کارگران و کارفرمایان که خد متضمن حفظ منافع جامعه می باشد، به ویژه در صنایع کوچک با بعد شاغلین کمتر از ۱۰ نفر برای رفع نواقص ارگونومیکی محیط کار و بهسازی ایستگاههای کار با شیوه های کم هزینه و بعضاً بدون هزینه، بازرسان را به سوی ارائه مشاوره های رایگان به مدیران و کارفرمایان صنایع سوق دهیم. علاوه بر این، بازرسان بهداشت حرفه ای باید کارفرمایان را متقاعد نمایند تا با انعقاد قرارداد از طریق مراجع ذیصلاح دارای مجوز از وزارت بهداشت مانند شرکت های خصوصی ارائه دهنده خدمات بهداشت حرفه ای و یا بخش دولتی نسبت به بهسازی ایستگاه کار و رفع مشکلات ارگونومیکی موجود در محیط کار اقدام نمایند . در غیر اینصورت، بازرسان باید با بکارگیری الزامات و پیگردهای قانونی در رابطه با کارفرمایان متخلف با اولویت بندی در مورد کارگاههایی که به لحاظ مواجهه شاغلین با عوامل مخاطره آمیز ارگونومیکی از نظر بروز، شیوع، شدت و وخامت صدمات، آسیب ها و هزینه های وارده در ردیف کارگاههای پرخطر قرار داشته و تعداد زیادی از شاغلین نیز در معرض این خطرات قرار دارند، کارفرمایان را ملزم به انجام مسئولیت ها و تکالیف قانونی وفق ماده ۹۱ ، قانون کار نموده و پیگیری های لازم را تا رفع نواقص بهداشتی و مشکلات ارگونومیکی بعمل آورند . علاوه بر موارد پیشگفت توسعه استانداردها، راهنماها و مقررات ارگونومیکی و بکارگیری پتانسیل رسانه های ملی جهت ایجاد حساسیت در سطح جامعه نیز در دستور کار این برنامه قرار دارد . همچنین مطابق مقررات جاری کشور، نظارت بر عملکرد مراجع ذیصلاح دارای مجوز از وزارت بهداشت جهت ارائه خدمات بهداشت حرفه ای مانند شرکت های خصوصی ارائه دهنده خدمات بهداشت حرفه ای بر عهده بازرسان بهداشت حرفه ای حوزه معاونت های بهداشتی هر دانشگاه می باشد لذا جهت بهینه این برنامه، بر نظارت بازرسان محترم آن حوزه به عملکرد این شرکت ها در زمینه ارائه خدمات ارگونومیکی تأکید می گردد.

هدف کلی :

بهسازی ایستگاههای کاری واحد های کاری با اولویت کارگاههای کوچک با شیوه های کم یا بعضاً بدون هزینه

اهداف اختصاصی :

کارفرمایان با اولویت واحد های کاری کوچک تا پایان سال ۱۳۹۲ برنامه عوامل ارگونومی فاز چهارم آموزش داده خواهد شد
واحد های کاری با اولویت واحد های کاری کوچک تا پایان سال ۱۳۹۲ عوامل ارگونومی اندازه گیری و ارزیابی میگردد.
در واحد های کاری با اولویت واحد های کاری کوچک تا پایان سال ۱۳۹۲ عوامل ارگونومی کنترل میگردد.
بازرسان بهداشت حرفه ای در سال ۱۳۹۲ در خصوص برنامه آموزش های لازم خواهند دید.
کارشناسان شرکت های خصوصی در رابطه با روش های بهسازی کم هزینه اصلاح شرایط ارگونومی در سال ۱۳۹۲ آموزش داده خواهند شد.
کارشناسان شرکت های خصوصی در رابطه با روش های بهسازی کم هزینه اصلاح شرایط ارگونومی در سال ۱۳۹۲ آموزش داده خواهند شد.
کارگران با اولویت واحد های کاری کوچک تا پایان سال ۱۳۹۲ در رابطه با عوامل ارگونومی آموزشهای لازم داده خواهند شد
کارگران با اولویت واحد های کاری کوچک تا پایان سال ۱۳۹۲ معاینات سلامت شغلی خواهند شد.
واحد های کاری کوچک با اولویت تا پایان سال ۱۳۹۲ بازرسی خواهند شد.

استراتژی ها:

- آموزش کارشناسان ستادی و محیطی و شرکت های خصوصی بهداشت حرفه ای و همچنین مسئولین بهداشت حرفه ای عضو کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار در رابطه با شیوه های کم یا بعضا بدون هزینه بهسازی ایستگاههای کاری (جهت انتقال آموزش کارفرمایان و کارگران)
- جلب مشارکت کارفرمایان به منظور بهسازی محیط کار مطابق اصول ارگونومی با انعقاد قرارداد از طریق شرکت های خصوصی ارائه دهنده خدمات بهداشت حرفه ای
- جلب مشارکت شرکت های خصوصی ارائه دهنده خدمات بهداشت کار در راستای ارائه خدمات کنترلی ارگونومی

شاخص ها:

- درصد کارشناسان آموزش دیده در زمینه شیوه های بهسازی کم هزینه اصلاح شرایط ارگونومی
- درصد کارفرمایان آموزش دیده مشمول برنامه
- درصد پرسنل بهداشتی شاغل در تشکیلات کارگاهی که در زمینه شیوه های بهسازی کم هزینه اصلاح شرایط ارگونومی آموزش دیده اند.
- درصد کارگاههایی که اقدام به کنترل حداقل یک عامل زیان آور ارگونومیکی نموده اند
- درصد کارگران آموزش دیده مشمول برنامه
- درصد معاینات سلامت شغلی انجام شده در واحد های کاری مشمول

انتظارات از مسئولین بهداشت حرفه ای عضو کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار واحد های کاری

- ۱ - مطالعه کامل و آشنایی با برنامه و نحوه اجرای آن
- ۲ - طرح موضوع در یک از جلسات کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار
- ۳ - تدوین برنامه عملیاتی واحد کاری با در نظر گرفتن اهداف این برنامه
- ۴ - برگزاری جلسات آموزشی برای مدیران و سرپرستان
- ۵ - برگزاری جلسات آموزشی برای کارگران
- ۶ - اندازه گیری و ارزیابی شرایط ارگونومیکی
- ۷ - ارائه راههای کنترلی ساده و کم یا بعضا بدون هزینه و اجرای بهسازی ارگونومیکی
- ۸ - ارائه گزارش فنی تصویری به بهداشت حرفه ای استان جهت درج در سایت
- ۹ - شرکت در جلسات آموزشی مرتبط با برنامه اعلام شده از طرف مرکز بهداشت
- ۱۰ - اندازه گیری و ارزیابی حمل دستی بار
- ۱۱ - ممنوعیت تهیه بار های بیش از ۲۰ کیلو گرم در واحد کاری
- ۱۲ - نصب پوستر های ارگونومی در سطح واحد کاری
- ۱۳ - اجرای برنامه های تشویقی بین کارگران برای رعایت اصول ارگونومی
- ۱۴ - توزیع پمفلت های ارگونومی مرتبط بین کارگران
- ۱۵ - انجام معاینات سلامت شغلی متناسب با شرایط ارگونومیکی مشاغل و پیگیری ارجاعات تا حصول به نتیجه
- ۱۶ - دقت در معاینات قبل از استخدام و بکارگیری افراد متناسب با وضعیت جسمی و روحی آنها در مشاغل
- ۱۷ - ارائه آمار و عملکرد اقدامات انجام شده از طریق سایت

بهترین برنامه های بهسازی اجرا شده مورد تشویق قرار خواهند گرفت.

بهداشت حرفه ای استان قم